

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Заступника Министра Унутрашњих Дела, Министра Финансија, поставити:

за полицијског писара друге класе среза белопаланачког Николу Величковића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда;

за полицијског писара друге класе начелства округа крагујевачког Ристу Кузмановића, полицијског писара исте класе Управе вароши Београда — обојицу по службеној потреби; и

за полицијске писаре треће класе Управе вароши Београда: Милорада А. Јовановића и Чедомира Ј. Ђурића, апсолвирани правнике.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 27. октобра 1911. године у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРЕВАРИ

од

Др. Томе Живановића

(НАСТАВАК)

Према томе просјачење средством обмане не може никад бити превара¹⁾. Онај, који, обманут од просјака, да је н. пр. богаљ, овоме да новаца, свестан је, да оштећује своју имовину. Према неким је међутим просјачење обмањивањем превара. Обманути дародавац, веде, није држао милостињу за оштећење своје имовине, јер ју је дао, да би помогао једном беднику и тиме себи прибавио једно задовољство, јер је дакле очекивао, да ће милостиња бити компензирана једним идеалним еквивалентом, и према томе да његова имовина неће бити оштећена²⁾.

¹⁾ Тако *Frank* § 263 VI 1 а.

²⁾ Тако *Binding* I 351, *Olshausen* § 263, 38 а. v. *Liszt* § 139 II 3, *Meyer-Alfeld* 479, *Hegler* 438.

Ово је нетачно, јер кад је у питању оштећење имовине, без значаја је за постојање истог, да ли оно има какав идеални еквивалент¹⁾.

д) Радња, на коју се наводи обмануто лице, може се састојати и у нечињењу, што је изрично наглашено у § 251. к. з. („учини или не учини“²⁾). То ће бити случај онда, кад неко услед обмане пропусти да учини нешто, чиме би отклонио штету од своје имовине, да н. пр. подигне тужбу против дужника.

ђ) Потребно, да се радњом обманутог штети његова имовина, а не само имовина неког трећег лица. Обманути и оштећени морају дакле бити једно исто лице. Ово је изрично наглашено у § 251. к. з. („онај, који другога... наведе, да што на уштрб *свог* имања учини или не учини“³⁾). Тако неће бити преваре онда, кад А прода лицу Б туђу ствар обмањујући га, да је његова, јер овим неће бити оштећен купац, обманути дакле, већ сопственик ствари. Тако исто неће је бити онда, кад је обманом судија наведен на какву делатност, којом је противна парнична страна оштећена⁴⁾; или кад је пуномоћник наведен обманом на какву радњу, којом је оштећена имовина његовог властодавца. Постојање пак превара, кад

¹⁾ Уп. *Frank* § 263 VI 1 а. Прот. *Binding* I 354.

²⁾ Уп. *Frank* § 263 IV.

³⁾ У § 363. немачког к. к. з. се о овоме ништа не говори, те се узима као довољно за постојање преваре, да је радњом обманутог оштећена имовина неког трећег лица. У овом случају је према неким (в. *Frank* § 263 VI 2) довољно, да обманути стварно може располагати туђом имовином, док други (*Binding* I 345, *Hegler* 430) захтевају, да он има права располагати туђом имовином. Према § 300 прој. довољно је такође, да је оштећена имовина неког трећег лица, што је изрично наглашено, али се захтева, да је обманути пуномоћник лица, чију је имовину оштетио („али имања лица, чеји је пуномоћник“).

⁴⁾ Према неким (в. *Liszt* § 139 II 3) превара ће постојати само онда, кад је обмана извршена употребом лажних доказних средстава (фалсификованим исправама или правим али по садржини неистинитим, н. пр. признаницом, која се односи на неки други дуг, а не на онај, који се тужбом хоће да наплати); према другима (*Binding* I 350 *Meyer-Alfeld* 478, *Rommel* 55) пак и онда, кад је обмана извршена простим тврђењем, против чега први наводе, да судија не сме веровати самом тврђењу; према неким (*Kohler* 50) превара се никад не може извршити обманом судије. — Уп. *Frank* § 263 VI 2.

је ко свог парничног противника навео на какву радњу, којом он располаже својом имовином на штету исте (н. пр. на признање, одустајање од тужбе)¹⁾.

3. Последица се састоји у *имовној штети* проузрокованој непосредно радњом обманутог, а посредно радњом извршиоцем.

а) Спорно је шта се има разумети под *имовином*.

¹⁾ Према *Binding*-у имовина је *скупи свих имовинских права истог лица*, не дакле и правних одношаја, из којих не истичу права, као што је клиента²⁾. Ово је т. з. *правни* појам имовине, који он противставља следећем (²⁾), називајући га *економским* појмом имовине. Што се имовинских права тиче, она према њему не морају имати новчане вредности. Постоји, вели, својина, према томе и тражбена права на стварима без вредности, и доследно повреда својине и тражбених права, која се не могу у новцу проценити. »Ово протезање својине ван домаћаја новчане вредности, продужује *Binding*, значи велики културни напредак, према коме Кривично Право не сме остати и није остало равнодушном. Такође видим научни као и практички напредак у независности субјективних права од појма вредности, којим се често тако тешко и непоуздано може руковати“.

²⁾ Према другом умеснијем мишљењу имовина је *скупи правних одношаја, који имају новчане вредности, без обзира на то, да ли из њих истичу субјективна права*, другим речима *скупи правних добара новчане вредности*³⁾. Према томе с једне стране ствари без вредности (н. пр. лажне банкноте нису саставни део имовине, па ма имале извесну афекциону вредност), с друге и клиента може спадати у имо-

¹⁾ Уп. *Frank* § 263 VI 2, *Olshausen* § 263, 40. Неки (в. *Liszt* § 139 II 3) захтевају и овде, да су употребљена лажна доказна средства.

²⁾ I 238 и 241. — «Та права могу, вели (348), бити приватна или јавна, својина, *jura in re aliena*, права регенције или тражбена права: за превару је ово ризиковање без икаквог значаја“.

³⁾ Уп. *Frank* § 263 V 1, v. *Liszt* § 139 II, *Olshausen* § 263, 38, *Jehtle* 11, v. *Liszt* § 139 II 1, *Birkmeyer* 78. v.

вину, т. ј. и правни одвојаји, из којих не истичу субјективна права. Кад би се само субјективна права сматрала као саставни део имовине, појам преваре би неоправдано био сувише сужен. Тако не би је било, кад би се обманом неко навео на то, да дође у какву обвезу, да се н. пр. прими јемства. Шта се има овде разумети под „правним односом“ в. 6 2^о (9).

б) Спорно је такође, кад се има узети, да је имовина оштећена.

1^о Из свог појма имовине *Binding* изводи закључак, да имовина не може бити нападнута у целини, већ само у својим саставним деловима. Из овога пак закључује, да је имовина оштећена, кад је повређен ма који њен саставни део, т. ј. ма које имовинско право, без обзира на то да ли се истовремено на другој страни појављује какав прираштај у имовинским правима, т. ј. да ли је имовина и као целина осматрана оштећена¹⁾. Према томе постојање имовинска штета и онда, кад имовина као целина са гледишта своје вредности није оштећена, а то ће бити случај, кад је на место изгубљеног права ушло као саставни део имовине друго које право исте вредности. Тако ће према *Binding*-у постојати имовинска штета и према томе превара и онда, кад ко услед обмане купи какву сеоску кућу место гостионице, и ако вредност оне прве није мања од вредности оне друге; или кад купи место природног вина вештачко исте вредности, или кад се осигура код другог, а не код оног друштва, код кога је он хтео, и ако оба друштва дају подједнаке гаранције.

2^о Према другом једино умесном мишљењу имовина је оштећена само онда, кад је смањена њена *укупна новчана вредност*, другим речима, кад је наступила новчана штета²⁾. Неће према томе постојати превара, кад А средством обмане одузме лицу Б извесну имовинску вредност, али истовремено у имовину овог лица унесе одговарајућу имовинску вредност. Тако не би постојала имовинска штета и према томе превара, кад би А навео Б, да се осигура, не код оног друштва, код којег он хоће, већ код неког другог, које улива исто поверење као и прво; или кад услед обмане А наручи цигаре код неког њему непознатог трговца, или кад купи место уговорених хартија друге истог курса и исте вредности.

(1) При испитивању, да ли је вредност имовине окрњена, има се узети у обзир имовинско стање самог *обманутог*, јер је могуће, да се једним истим догађајем имовина једног лица оштећује, а другог не³⁾. Тако кад би који трговац детаљист добио место наручене другу робу, коју он не може продати, превара би постојала, док међутим то не би била превара за трговца, који ту робу може продати под условом наравно, да је она исте вредности као наручена.

¹⁾ 1 238 и 357.

²⁾ Тако в. *Liszt* § 139 II 1, *Meyer-Alfeld* 480, *Hegler* 426/7, *Olshausen* § 263, 18.

³⁾ Уп. *Olshausen* § 263, 18, в. *Liszt* § 139 II 1, *Frank* § 263 V 2.

(2) Постојање преваре се не искључује тиме, што постоји могућност да се од извршиоца накнади проузрокована штета, и то чак ни онда, кад је накнада потпуно поуздана¹⁾. У овом другом случају неки узимају противно²⁾. Но онда би изашло, да не би никад могло извршити превару лице имућно, чије је место становања познато, од кога се дакле може судским путем наплатити нанета штета. Сем тога се тражбено право, ма како поуздано изгледало његово остварење, не може сматрати као еквивалент имовинске вредности већ одузете. Постојање дакле превара и онда, кад примацац лошије, уговору противне робе одбије при плаћању мањак у вредности робе.

(3) Без значаја је, да ли је имовинска штета трајна или само привремена.

(4) Није довољно, да је наступање штете вероватно, већ треба да постоји, да би било преваре.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПРАВЉЕЊЕ ЛАЖНОГ НОВЦА

(НАСТАВАК)

Лажни новци шпанског порекла.

Велика количина кованог лажног новца, која циркулише у земљама Монетарне Уније, пореклом је из Шпаније. У овој земљи постоје праве фабрике за прављење лажног новца, али већина од њих не фалсификује новац своје земље, јер зна да се то кажњава робијом, која може бити и вечита. Правећи новац страних држава, они могу бити гоњени само по захтеву оштећене државе. Шта више, ова кривица — прављење новца страних држава — у Шпанији се сматра као обичан преступ, који се кажњава са неколико дана затвора.

То су нарочито Барселона и Севиља, у којима се фабрикују лажни новци Монетарне Уније, и то све могуће врсте: почев од 0.50 па до 20 дин. Неке од фабрика лажног новца израђују овај само помоћу ковања, друге само помоћу ливења, а треће, опет, и на један и на други начин. Поједине фабрике доносе из Француске и Енглеске сребро или сребрну смесу у листовима потребне им дебљине. Сечење се врши у радионицама. Једна од ових радионица имала је 32 радника. За већу сигурност, она је поједине операције вршила у разним локалима.

Лажан новац шпанског порекла, кован или ливен, растурен је по свима земљама Монетарне Уније: Француској, Шпанији, Швајцарској а нарочито у Алжиру. Фабриканти их отприлике продају по овим ценама: петодинарка кована = 4.25 дин.; ливена = 1.25 дин. Понекад се директно експедирају у одређену земљу, а понекад индиректно, преко које незаинтересоване државе, из које се после

поново експедирају, обично у унутрашњости плодова: лубеница, динја итд. Понекад фабриканти употребљују, за растурање своје робе, нарочита лица, која се привидно занимају куповином и продајом вина, стоке, разних јужних производа итд. Жене их ушивају у одело, и на овај начин избегавају непријатности царине.

Ови разносачи лажног новца продају своју робу протурачима, који је даље протурају комад по комад. Понекад су толико дрски да целу примљену количину одједном протуре. На једном вешару у Француској год. 1906. један купац стоке успео је, у споразуму са једним куваром, да извесном сељаку исплати у лажном новцу од по 20 дин. два коња које је био купио за 600 динара.

Банде фалсификатора новца.

Кад је рет о бандама фалсификатора новца, онда под њима треба разумети банде или дружине протурача у њиховом односу са фабрикантом лажног новца. Удружење фалсификатора лажног новца обухвата увек једну или више индивидуа које га фалсификују, и већи или мањи број протурача. Индивидуални фабриканти понекад су, као што смо видели, замењени правом фабриком, чији су главни разносачи тако рећи прави трговачки путници. Последње организације врло су ретке. У већини случајева друштво је састављено из индивидуалног фабриканта и протурача.

Постоје и удружења са врло великим бројем чланова, људи и жена. По правилу, међутим, ове банде или удружења не броје више од 3 до 6 чланова.

У свима удружењима или бандама фалсификатора новца главно је правило да се пресеку трагови како би, на случај хапшења једног члана, остали, а нарочито фабрикант, остали непознати. С тога се фалсификован новац увек предаје на одређеном месту од једног члана друштва, а никако у фабрикантовом стану или радионици. Ако би овај члан друштва, који предаје новац, био ухваћен и ухапшен, он нипошто неће издати своје саучеснике, а нарочито фабриканта, јер зна добро да ће за време истраге и по изласку из затвора бити од њих помаган у награду за ђутање. Ово ђутање, међутим, по њега лично штетно је, јер би, због издавања саучесника, у многим земљама био осуђен на врло малу казну, па чак и ослобођен. Несумњиво је, притом, да би се услед овога изложио освети пријатеља издатих саучесника и пресекао извор својих будућих прихода. Ретко се, дакле, дешава, да се у аферама прављења и протурања лажног новца добију од окривљених обавештења о њиховим саучесницима, а нарочито о фабриканту.

Пресецање трагова врши се на разне начине. Пре свега протурач, који има задатак да промени лажан новац у каквој радњи, не носи са собом више од једног комада. Чим га је протурио, купујући какву ствар мање вредности и мењајући га том приликом, други саучесник, који ништа не купује, а који се пред публиком прави да свог друга и не познаје,

¹⁾ Тако *Olshausen* § 263, 22, *Oppenhof* § 263, 16, *Hälchner* 2 255 пр. 2, *Rotering* 369.

²⁾ Тако в. *Liszt* 5 139 II 1, *Hegler* 427/8, *Meikel* Н. Н. 3 767.

додаје му нови комад фалсификованог новца на уговореном месту. Ако би, дакле, први протурач био ухваћен код њега би се, у највише случајева, нашао само један комад лажног новца — онај који је требало протурити — и с тога ће се моћи бранити да га је добио у некој кафани, радњи, па чак и у поштанском бироу, и да није знао да је лажан. Ова одбрана вероватна је, јер се готово целом свету дешава да прими лажан новрц, и да га потроши, и не опажајући његову лажност. Многи опет, и ако ово констатирају, налазе да није ништа ружно ако примљени фалсификат протуре другима. Да би се, дакле, утврдила кривица протурача лажног новца, треба констатовати да га је фалсификатор више пута протурао. Ова констатација може се учинити само помоћу вештог ухођења сумњиве индивидуе. Помоћу овог ухођења могућно је открити и саучесника који чува резерву.

Понекад фалсификатори, ради веће сигурности, преносе већу количину лажног новца у кожним кесама, ручним торбама трговачких путника за ношење мустара итп. преко једног саучесника који их предаје, комад по комад, другом саучеснику па тек овај протурачу.

Фабрикант такође предузима пресецање трагова да би компликовао полицијска истраживања на случај хапшења једног саучесника. Обазрив фабрикант никад не прима код себе протураче, да би им дао новац за протурање, већ ово ради преко посредника, или им га шаље у унутрашњости плодова, или у малим поштанским пакетима као *poste-restante* итд. У овом последњем случају пакете са поште не узимају непосредно протурачи, већ увек трећа лица. Разуме се већ, да и фабрикант ове пакете не предаје у поштанском бироу свога кварта, већ у бироу кварта у коме је непознат. У овом циљу он, према потреби, предузима и мали пут у које околност.

Усамљени фалсификатори новца.

У полицијској пракси врло се ретко дешава, да се највише организоване банде или друштвене фалсификаторе новца. Већина фалсификатора, која је изведена пред суд, била је усамљена, што ће рећи да су сами фабриканти протурали своје продукте. У овоме их често помаже један једини саучесник или сама њихова фамилија. У овом последњем случају то су нарочито деца, која протурају лажан новац у продавницама животног намирница; то је *фамилијарни* лажан новац. Овај новац готово је увек ливен, и то су често комади од 0-20 дин. Разуме се већ да су полицијска истраживања у овим случајевима много лакша но кад се има посла са организованим бандом фалсификатора. Пресецање трагова овде је много теже извести, а и сам фабрикант често је неискусан.

Потребно је да поменемо још једну специјалну категорију фалсификатора новца, која употребљује као протураче келнере по кафанама, или продавце разних ситница по улицама, који примљене фалсификате протурају клијентима. Келнеру

је, доиста врло лако, да госту, који плаћа новцем од 20 дин. да, са кусуром, и једну лажну дводинарку, нарочито кад је велика навала гостију. Примљени кусур гост оставља у џеп обично и не загледајући га. Исто овако раде и улични продајци. У замену за примљену праву дводинарку, они враћају један лажан динар, а све остало у ситници која сакрива фалсификат. Фабриканти лажног новца деле добит са својим саучесницима.

Лажне новчанице.

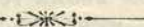
Фабриканти лажних новчаница представљају аристократију фалсификатора новца. То су често прави вештаци, који разним начинима успевају да потпуно имитују папирну монету.

Не треба, међутим, заборавити да је публика у опште веома поверљива према новчаницама, и да понекад прима као добре и оне које су најгрубље израђене. Ми смо имали да испитујемо лажне новчанице, које су једва наличиле на оригинале, и које су фалсификатори ипак успели да протуре у знатној количини. Пре неколико година један фалсификатор у Јужној Русији нацртао је обичним првеним плајвазом на плавој хартији, у коју је био увијен шећерни хлеб, врло грубо једну руску новчаницу, која је после била примљена као добра у једној сеоској бакалници.

С друге стране, опет, поједини фалсификатори успевају до ретког савршенства у својим имитацијама. Год. 1907. белгијска новчаница од 1000 динара била је имитована тако рећи до савршенства. Фридрих, фалсификатор новчаница француске банке од 100 дин. такође је израдио једну опасну имитацију. Италијанске новчанице биле су неколико пута тако добро фалсификоване да су фалсификати, у погледу израде, надмашивали оригинал. Стоји, међутим, факт да су италијанске новчанице (праве) у погледу израде врло рђаве и готово без заштите од фалсификовања.

Наше лично искуство не допушта нам да верујемо у новчанице које се не би могле фалсификовати. Све се може имитовати. Ступањ савршенства фалсификата зависи, на првом месту, од вештине фалсификаторове, на другом од отпорне природе предмета, који се фалсификује, према фалсификату, а на трећем од техничких и новчаних средстава којима располаже фалсификатор. Ну, и поред свега овога, и најсавршенији фалсификат лажне новчанице може се констатовати од вештака специјалисте.

(СВРШИТЕ СЕ)

ИНТЕРЕСАНТИ КРИВИЧНИ ПРОЦЕСИ

Hugo Friedlaender

Звер жена.

„Поштујте жене, оне уплетају и уткивају небеске руже у земаљски живот“. Кад је Шилер написао ове речи, он свакако није слутио, да ће једно створење

у облику жене икада моћи одговарати због највирепијих злочина пред једним судом у срцу Немачке. Оскудица у домовима за находчад већ је стала живота доста невине дечице у Немачкој. Судски претрес, који ћемо изнети, показао је, да је „прављење анђела“ (убијање деце), кад се врши у виду заната, шта више врло приносан посао. Пре неколико година излазили су у хамбуршким листовима огласи, у којима се нудило служавкама, бонама и т. д., да се њихова ванбрачна деца примају на чување уз награду за храну. Са таквим огласима јављала се много пута нека госпођа Визе. Она се нудила, да узима децу на чување уз награду за храну. Али чим би она приметила, да девојке имају више новаца, она би им предложила, да јој се плати једном за свагда једна сума по погодби. Она ће отпутовати у Лондон, Манчестер, Беч, Берлин или у које друго место, јер је дознала, да тамо нека грофовска или кнежевска породица хоће да усвоји једно дете. У више случајева девојке су, и ако тешка срца, пристајале, да се за навек одвоје од свога љубимчета, нарочито због тога, што су се тада ослобођавале дужности, да стално издржавају дете. После неког времена, пак, победила би материнска љубав. Оне би захтевале од Визе, да им каже где се налазе деца. Визе би уверавала девојке, да им деца спавају у свили. Она се налазе у неком грофовском или кнежевском замку, где имају свега и свачега, али им даља обавештења не може дати. Међутим, девојке се нису задовољавале тиме и то у толико мање, што су почеле сумњати на Визе, да је њој било стало до новца, који је добила, а да се на злочиначки начин ослобођавала примљене деце. Напослетку девојке су пријавиле ствар полицији. Полиција је одмах предузела истрагу нарочито и због тога, што је госпођи Визе било забрањено, да прима децу на храну, јер је раније била много пута кажњавана. Суседи Визини већ су одавно сумњали, да се она у виду заната бави „прављењем анђела“, т. ј. убијањем деце. Многе околности говориле су за то, да *госпођа Визе саглађује малу децу*. Веле, да је она тако много ложила свој шпорет, да су табле шпоретске прскеале. Семтога често пута се осећао страشان задах из њеног стана. Још се тврдило, да је госпођа Визе вађана, како се касно у вече шета обалом Елбе са неким великим пакетом, а враћа се без пакета. За тим се сазнало, да је код Визе једном становала нека јектичава играчица. Та играчица набављала је преко госпође Визе по лекарском рецепту морфиум. Играчица се после неког времена преселила из Хамбурга у Берлин и тамо је умрла. Али је рецепт, веле, остао код госпође Визе и по њему је она набављала морфиум. Напослетку јавили су се сведоци, који су тврдили, да је госпођа Визе убила ванбрачно дете своје кћери одмах по рођењу. Услед свега тога полиција се одлучила да притвори госпођу Визе.

Визе је била некада срећна супруга казанције Хајнриха Визеа. Али последњих година била је помуђена брачна

ерећа ових супружника. Супруг Визе сумњао је, да му супруга ради о глави. Он је имао нешто мало имања. Госпођа Визе изјављивала је суседима, како се њен муж не осећа најбоље са здрављем. Ако би он умро, те би она морала понети принуду, она би се могла врло брзо утешити због тог тешког губитка имањем, које би јој остало иза мужа. Ова њена срдачна жеља дошла је мужу до ушију. Од тога тренутка он је постао неповерљив и то у толико више, што су му разна јела и пића, која му је његова жена спремала, изгледала сумњива. Он се на име често пута после јела осећао рђаво; морао је повраћати и добијао је јаке наступе кашља тако да му је на нос крв ударала. Једном му је била послата кафа, која је била сасвим горка и која је имала натруо укус. Кад је дошао кући, рекао је жени: Ја верујем да хоћеш да ме отрујеш и за то ћу дати да се кафа испита.

Она је у највећем узбуђењу истргла мужу флашу са кафом из руке и просула је. Тако исто госпођа Визе је другом приликом покушала, да своме мужу за време спавања бријачем пресече врат. Тај покушај осујећен је само тако, што је муж сумњао и целу ноћ провео будан. Госпођа Визе имала је једну врло лепу ванбрачну кћер, по имену Паула Беркефелд. Посао са убијањем деце на сваки начин поаквад није ишао као што треба и за то се мегера постарала, да своју младу и живописно лепу кћер отера у наручје порока, те да и на тај начин заради коју пару. Она је у разним новинама давала овакве огласе: „Једна млада дама мели ког племенитог господина за помоћ од 30 марака, зашто ће му се захвално одужити“. С почетка је испод таквих огласа додавана пуна адреса, а доцније само шифра. На те огласе јављала су се господа, која су изјављивала да су готови под извесним околностима дати тражену помоћ. Госпођа Визе представљала је своју кћер као даму, којој је потребна помоћ. Кћер се опирала, да се пода пороку, али је госпођа Визе умела сломити њену упорност бијући је немлосрдно паучом и другим предметима. Кад ни то не би помогло, онда би мегера саветовала људима, да према девојци улотребе силу. По себи се разуме, да је Визе за себе задржавала новац грехом добивен. Паула је присиљавана бојем и глађу, да се одаје уличној проституцији. Ако девојка не би донела кући ништа или би донела али мало новаца, онда би је њена звер мати злостављала. Напослетку Паули је досадио такав живот и она је једног дана кришом напустила материну кућу и побегла у Лондон, где је нашла место код једне немачке породице.

Напослетку је зла судбина постигла госпођу Визе. Она је, као што је већ речено, била притворена. Али пре него што се то десило, она је покушала да обећањима наговори неку госпођу Јургенс, која је раније код ње становала, те да се на суду евентуално закуне, како је видела, да се нсталу децу одведе неке fine даме, „јер противно не би могао нико доказати“. То је исто она покушала и

код једне притворенице, с којом се упознала у истражном затвору.

Власт се годину дана најмарљивије старала расписивањем великих награда по новинама и стручним листовима домаћим и страним, да пронађе где су остављена нестала деца, али јој није испало за руком, да открије макар један траг. Некадашња бабица Јелисавета Визе имала је почетком октобра 1904 да одговара пред поротним судом у Хамбургу због пет свршених и једног покушаног умишљајног убиства, због подвођења и због покушаног навођења на кривоклетство у два случаја. Госпођа Визе, рођена 1850 и католичке вере, била је већ кажњавана затвором и губитком грађанске части због подстицања на крађу, због јатаковања, фалсификовања исправа, преваре, покушаја преваре и подвођења. Она је била осредња, витка жена. Имала је лице жуто као сланина, упале образе, дуг орловски нос и мале живе очи. Потпуно је чинила утисак једре вештице, с којом би се могла деца плашити. председавајући је био на претресу судија D-г Краземан. Државни тужилац је био D-г Холендер, а бранилац је био судом одређени заступник адвокат D-г Влеквелд. Оптужена је у својој одбрани показала да има окртан језик и све је одрицала. Деца, која су јој предата, делом су доспела у руке врло финим особама у иностранству, а делом су мора бити поубијана од других жена, којима је она предавала децу. Нарочито је терегила неку госпођу Muosi-у, да је она убила двоје деце, која су јој била предата. Она је једнога дана видела код Muosi-е на патосу један велики пакет, који је заударо на леш. На њено питање Muosi-а јој је одговорила, да се у пакету налази укварено месо и да ће га с вечера бацити у Елбу. Она (оптужена) у вече је отишла да вреба и видела је, да је Muosi-а бацила пакет у Елбу. — На претресу се утврдило, да је у пакету доиста било труло месо а не људски леш. Особито драматично се развијало саслушање Пауле Беркефелд (ванбрачне кћери оптужене) као и саслушање казације Хајнриха Визе, мужа оптужене. Паула Беркефелд, витка, упадљиво бледа, врло лепа девојка од 22 год., била је у то доба служавка код неког D-г Голдшмита у Лондону. Она није хтела своју матер удостојити ни једног погледа и увек је говорила: „Та Визе“. — Председник: Зашто ви увек велите „Та Визе“, кад је оптужена ипак ваша мати? — Сведок: Ја ту жену не могу више признавати за своју матер. Оптужена је по том називала своју кћер „Та личност“. Паула је својим исказом веома теретила своју матер. За време њеног саслушања претрес је због опасности по јаван морал био претворен у тајан за све сем новинара. Према Паулином исказу није било никакве сумње, да је њена мати убила њено дете, које је родила у лето 1902. Упитана Паула је изјавила, како јој је лекар саветовао, да се породу у једној болници. Међутим она је једно после подне, док се налазила у стану некога Шредера, осетила порођајне болове. Шредер је одмах дозвољава њену матер. Мати је том

приликом жестоко истукла зато, што није отишла кући, те се морао умшати Шредер. Потом јој је помогла да се породу. Она је пустила да дете падне у једну кофу с водом, па га је за тим положила на један цак. Паула је видела, да је дете млатарало нежицама, да је било мушко и да је имало црну косу. Визе јој је рекла: „Уби то дете!“, на шта јој је она одговорила, да нити може, нити хоће то да учини. Потом је пала у несвест и оствестила се тек сутра дан. Детета више није било ту. — Предс.: Зар се нисте ни једном ма и најмање будили из невести? — Сведок: Јесам. — Предс.: Нисте ли тада ниједном помислили, где Вам је дете остало? — Св док: Ја сам сматрала, да је Визе узела дете на чување. Сутра дан, кад сам је упитала Визе где је дете, казала ми је, да је дете мртво. Вели, однела га је у један завод за погребне и тамо платила 20 марака, те је сарањено. — Предс.: Шта Вам је Визе сем тога још испричала? — Сведок: Она је рекла, да кад се једно новорођено дете загњур у кофу с водом, оно онда умре. Она је хтела прво да остави дете у један сандук, али је у томе била спречена присуством неке госпођице Рајх.

По том је хтела да дете снали у пећи, али ни то се није могло извести јер је дете било здраво велико. — Кад је Паула изјавила, да је готова заклету се на свој исказ, оптужена Визе је на питање председниково врло узбуђено изјавила: Све што је та личност овде казала, све је лаж. Ја ту личност нисам тукла, нити се она породила у Шредеровом стану. Та личност није родила никако живо дете, већ је побацила. Више сведока потврдило је Паулин исказ, а од куће, у којој је са службом у Лондону, о њој је стигла најбоља сведошба. — Нека госпођица Рајх изјавила је као сведок, да је неколико месеца становала код оптужене. Паула је у лето 1902 становала нек лико дана код обућара Шредера, стара човека од 74 година, с којим је оптужена стајала у интимним љубавним односима. Паула је хтела да код Шредера сачека порођај. Једнога јутра дошао је Шредер код госпође Визе и нешто јој саопштио, после чега је она одмах отишла у његов стан.

После неколико часова она је опет дошла и рекла: како је њена кћер родила једног красног мушкарца, али је дете мртво. После неколико дана она (сведок) је преместила у кујну много сагорелог угљена. На њено питање рекла јој је госпођа Визе, да је спалила постељицу детета, које је Паула родила. — Предс.: Но, оптужена, шта Ви велите на то? — Оптуж.: То није истина ја нисам ништа спалила. — Пр дс.: Кажу, да је оптужена била врло сујеверна? — Сведок: Јесте. — Предс.: Шта Ви знате о томе да кажете? — Сведок: Госпођа Визе је ноћу застирала прозоре а у кујни је остављала светлост да јој гори. Она је говорила: кад се тако моли Богу, да јој подари згодитак на лутрији, онда се молитва испуњава. — Предс.: Није ли причала и то, да она општи са духовима? — Сведок: Јесте, она ми је једном причала, да често пута у поноћ

говори са духовима. Она је такође купила себи шесту и седму књигу Мојсијеви. Те је књиге читала врло ревностно, јер су у њима исписане све могуће приче из царства духова. Једном сам јој морала из тих књига преписати једну молитву. — Пред.: Шта је још било у тим књигама? — Сведок: Мислим, да је у њима још било нешто о клану деце. — Предс.: Је ли стојало у тим књигама, да клање мале деце доноси срећу? — Сведок: Није, али је госпођа Визе једном рекла: да су деца детиња крв и крв белог голуба добра ствар, јер доносе срећу. — Предс.: Да ли је Визе казала и то, да спаљивање постелице доноси срећу. — Сведок: Јесте, она је казала, да остаци угљена од спаљене постелице доносе срећу. — Државни тужилац: Јесте ли Ви и са Паулом говорили о томе рођеном детету? — Сведок: Јесам, Паула је казала, да је то било дивно дете, али да је на жалост мртво. — Држав. тужилац: Је ли Паула казала, да је то дете живело? — Сведок: То не знам. — Паула Беркефелд на поновном саслушању изјавила је, да је по наговору своје матере доиста давала преко новина огласе, у којима се нудила за новац и да је то чинила из бојазни од матере, која је тукла; да се господи, која се јављала, није драговољно предавала, већ на силу, јер је мати тукла, вукла за косу, обарала на земљу и газила ногама. Једном је победила и тада је мати јурила једним куњским ножем. Кад све то не би могло, онда је мати упућивала господу, да употребе силу. Добивени новац она је задржавала за себе, а када би се десило, да по неки господин не да новац, тада је оптужена правила страшне скандале и њу тукла. — На даља питања Паула је још изјавила, да је мати наговорила, да се у друштву с неком младом девојком, по имену Фус, одаје уличној проституцији и да јој је саветовала, да у извесној улици узме нарочити стан, у који ће доводити публику.

(СВРШИТЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ.

(НАСТАВАК)

Овај начин живота гођаше ми доста: обучен као калуђер, трпљен од месне власти нисам се бојао да ћу бити предмет сумње; с друге стране, животињски живот, који нисам никако занемаривао, био је врло добар; родитељи су нам слали сваког часа пиво, живине и воћа.

Међу својим ђацима имао сам и неколико сељанки, које су врло лако схватале моје задаће. Све је ишло добро за неко време, али се поче сумњати у мене; вребали су ме и уверише се да сам много развио послове, те се пожалише оцу Ламберту. Он ми каза шта све износе противу мене, али ја одрекнем потпуно. Жа-

лиоци се истина ућуташе, али удвојише вребање и једне ноћи, гоњен особитом жудњом, имао сам да држим час у једном сењаку једној ученици од шеснаест година и ту ме ухватише четири пиварска момка, одведоше ме у једну њиву засејану хмељом, свукоше ме и на крваво истукеше трњем и копривама. Болони су били тако јаки да сам онесвеснуо, а кад сам дошао к себи нашао сам се на улици го, покривен модрицама.

Шта да радим? Да се вратим Ламбрету значило би ићи у нову опасност. Ма да ме је тресла грозница упутим се у Мареј, једноме моме ујаку; ту стигнем у два сата изјутра изнурен од умора и увијен у једну асуру коју сам нашао крај једне बारे. Пошто су се исмејали мало мојој неприлици истрљали су ме вејтином. После осам дана здрав, продужио сам пут у Арас. Ту међутим нисам мога остати; полиција је могла сваки час дознати за моје бављење, те пођем у Холандију са намером да тамо останем. Имао сам толико пара да сам могао живети док не нађем неко корисно занимање.

Пошто сам прошао Брисел, (где сазнам да је се бароница... настанила у Лондону), Анвер и Вреду, укрсам се за Ротердам. Казали су ми били једну крчму где сам могао одсести. Ту нађем једног Француза који ми је учинио много услуга и позва ме неколико пута наручак, обећавајући ми да ми нађе неко добро место у марињи. Ја сам у све ове услужности сумњао знајући да холандска влада има толико начина за попуњавање своје мариње. У пркос свему томе мој нови пријатељ успе ипак да ме напије неком особитом врстом ликера. Сутра дан сам се пробудио у луци на једној ратној холандској лађи. Није се могло више сумњати: моја неумереност предала ме је трговцима с душама.

Опружен крај једног једека размишљао сам о својој особитој судбини, која око мене умножаваше догађаје, кад ми један од посаде, ударајући ме ногом, рече да устанем, и да идем да примим мрнарско одело. Правио сам се да не разумем; тад заповедник брода дође и заповеди ми на француском. На моју примедбу да ја нисам морнар јер нисам ни тражио пријам, он дохвати једно уже као да би ме ударио, али ја зграбим нож једног мрнарца, који је доручковао крај велике катарке и, заклонив се иза једног топа, претио сам да распорим сваког који би ми се приближио. Међу посадом наста негодовање. У ларми капетан се попе на брод. То беше човек од четрдесет година пријатне спољашњости, чији покрети немаху ништа од оне напраситости својствене морнарима. Он саслуша моју жалбу стрпљиво, а то је све што је и могао учинити, јер он није био у власти да мења устројство мрнарства његове државе.

У Енглеској, где је служба на ратним бродовима тежа, а мање корисна и мање слободна него на трговачким лађама, поморска вјеска, још и данас се регрутује силом. У ратно време ова сила је вршена на мору на трговачким лађама, којима

су давани уморни или слабуњави мрнари за свеже и снажне људе; вршили су је такође и на суву у великим варошима, али узимају увек људе чије држање и одело показују да су упознати са морем. У Холандији, напротив, у времену о коме говорим, радило се скоро као у Турској, где, кад је потреба, узимају и шаљу на убојне лађе зидаре, коњушаре, кројаче или бербере, људе, као што се види, врло корисне. Кад после та лађа буде принуђена да се бори са сличном лађом, они не знају да врше службу и та околност објашњава како су толике турске лађе заробиле или уништиле мале грчке лађице.

Имали смо, дакле, на лађи људе чије су наклоности и навике из свога живота биле толико удаљене од поморске службе, да је било смешно и помислити употребити их за ту службу. Од две хиљаде људи намораних, као што сам био и ја, није било ни двадесет који су икад били крочили на лађу. Већина је била доведена силом или пошто су опијени; друге су преварили обећавајући им бесплатан превоз у Батавију¹⁾ где могу радити своје занате: у овоме броју била су два Француза, један књиговођа Бургоњац и други баштован, Лимчњанин, који су, као што се види, обећавали бити извршни морнари. Да би нас утешили, посада нам је говорила, да нећемо изаћи на земљу пре шест месеци, а у Енглеској се практикује да мрнари по читаву годину дана не виде земљу; а међутим поуздани људи су руковали бродом те су се стога међу посадом виђали и страни људи. Да би ублажили овај затвор, пуштали су да на лађу долази и по која од оних рђавих женскиња, којима су препуне луке и које, не знам зашто, зову кћерима краљице Каролине. Мрнари енглески од којих сам доцније и дознао ове појединости, које треба сматрати као у опште тачне, кажу, да су строги капетани, да би се неморал смањило колико толико, кадкад захтевали да те жене узму име рођаке или сестре.

Овај положај за мене, који сам од толико времена мислио на морепловство, не би имао ништа непријатнога, да нисам био наморан и да нисам имао у изгледу ropство којим су ми претили; додајте томе још рђаво поступање старешине посаде, који ми није могао опростити онај први испад. За најмању погрешку у раду, ударци конопцем падаху као киша, да сам се просто зажелио батина аргусена у заводу. Био сам очајан; двадесет пута ми је падало на памет да пустим да падне са катарке један чекрк за једрима на главу мога мучноца, или још боље, да га бацам у море кад будем ноћу на стражи. Ја бих доиста и извршио који од ових мојих планова, да ми поручник, који ме је волео, јер сам га учио мачевању, не олакша мало живот. За то време ми смо стално пловили ка Хелвецијусу, где нас је чекао „Хајндрак“, коме смо требали бити посада; у путу надао сам се побећи.

Дан преласка дође. искрчасмо се нас 270 рекрута на један мали смак²⁾, којим

¹⁾ Главно место на острву Јави. Пр.

²⁾ Врста лађице. Пр.

су управљали пет људи са двадесет пет војника, који су нас требали чувати. Малобројност овог одреда наведе ме да предлозим, да једним препадом разоружамо војнике и да приморамо морнаре да нас возе у Анверс. Сто двадесет рекрута, Белгијанаца и Француза, уђоше у заверу. Договоримо се да стражу нападнемо у време кад њихови другови ручају с којима би лако били готови. Овај план се изврши са толико више успеха што наши људи нису се премишљали ни мало. Официр, који је командовао одредом би ухваћен у часу кад је пио теј; са њим нисмо нимало рђаво поступали. Неки млад човек из Турне-а, који је као трговачки помоћник узет у поморску војску, изложи ми тако речито разлоге, који су нас изазвали на буну, да је он без икаква протеста дозволио да са својим војницима буде затворен на дно лађе. Мрнари који су управљали смаком остали су на својим местима, сем што један Дункерац, који је био с нама, узне крму у своје руке.

Кад паде ноћ ја сам хтео да изађемо на обалу, да не би натрапали на неку лађу која чува обалу и којој би наши морнари могли дати знак, али Дункерац то одби тако упорно да сам посумњао у њега. Настави се пловљење и у зору смак се нађе на домаку топова једног утврђења близу Хелвецијуса. Дункерац одмах рече да ће ићи на обалу да види да ли се можемо без опасности искрцати. Видео сам тад да смо пропали, али се на траг није могло узмицати; знаци су мора бити раније били дати; са најмањим покретом из тврђаве су нас могли потопити; требало је, дакле, чекати догађаје. Ускоро једна барка, у којој је било дваестину људи, дође са обале до смака; три официра који су били на барци поше се на смак не показујући никакву зебњу, ма да се између наших људи и мрнара изроди доста жива свађа, јер су мрнари хтели ослободити војнике из смака.

Најстарији по годинама од официра прво упита који је коловођа побуне; сви су ћутали; сам ја узнем реч и француски објасним да овде нема завере; да смо покретом без договора и сами од себе тражили да се ослободимо ропства које нам је натурено, и да нисмо рђаво поступали са заповедником смака; то ће потврдити и он и холандски војници који знају да би им оставили смак да смо се искрцали код Анверса. Не знам да ли би мој говор направио какво дејство, јер ме не пустише да довршим; само, док су нас трпали на дно лађе на место где смо војнике били затворили, чуо сам где говоре: „има међу њима више њих који би сутра могли висити о катарци“. Затим окренуше смак ка Хелвецијусу где стиже истога дана у четири сата по подне. У луци беше уковљен „Хајндрак“. Командант тврђаве дође чамцем и један сахат после изведоше само мене. Нашо сам скупљен као неки ратни суд који ме је испитивао о појединостима побуне и о моме учешћу. Ја сам остао при ономе што сам већ био рекао пред командантом тврђаве: да сам зато, што нисам ни тражио да ме приме у Марину, био у праву

да извојужем себи слободу свима могућим начинима.

Одведоше тада мене те да испитају оног младог човека из Турне-а, који је ухапсио команданта смака; нас су двојицу сматрали као коловође завере, а зна се да су у сличним приликама они ти на којима се ломе кола; није нам без сумње следовало ни више ни мање него вешала. За срећу млади човек, кога сам благовремено известио, одговори као и ја, трвдећи упорно да није подговорен ни од кога и да је мисао о побуни дошла у исто време свима. Били смо међутим сигурни да нас ниједан од наших другова неће утерати у лаж, јер су нам они засведочили да брину о нама рекав: да ако ми будемо осуђени, да ће се лађа распрнута као кара, а то ће рећи, да би они потпалили барут. Било да су се бојали да се ове претње не остваре и да рђави пример који би они дали не утиче на друге мрнаре врбоване на исти начин, било да је суд стекао уверење да смо ми били устали у праведној нужној одбрани, тражћи да се извучемо из једне замке, обећаше нам да ће молити адмирала за милост под условом да наше другове наговоримо на послушност, која како је изгледало није била омиљена њихова врлина. Обећали смо све што су тражили, јер ништа не омогућава боље закључење уговора него осећање ужета о врату.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине криво-вирске, актом својим Бр. 2727, пита:

„М. С. О. ковач оvd. пресудом овога суда од 24. септембра тек. год. № 1731, кажњен је са 15 див. у корист ово општ. касе, зато што је у недељу 17. јула тек. год. поткивао коње поштанске, који врше пренос поште од криво-вирске жељ. станице до жељ. станице Извор. Исте је је поткивао код колебе Саве Петровића, земљ. оvd. где коњи станују, која је од села овог удаљена око 4 к. м.

Но по жалби осуђенога зајечарски првостепени суд, одлуком својом од 15. октобра тек год. № 20401, поништио је речену пресуду са разлога: што осуђени није овај посао обављао у селу, у својој радњи, већ изван села.

Како у овом селу има више занатлија, који се користе тиме што у тач. 1. § 364. крив. законика стоји казна само за оне, који радње у недељне дане држе отворене у селу или вароши. то се моли Уредништво за објашњење: може ли суд овај за оваке иступе узимати кривце на одговор и кажњавати, кад они у недељне дане не држе своје радње отворене, већ свој занат обављају у поменуте дане у селу, изван села, или на сокаку?“

— На ово питање одговарамо:

Наређења § 364. кр. закона имају свога извора у оним прописима наше вере,

који веле: шест дана ради, а седми поше свети Богу и своје одмору.

Хтело се, на име, да се недељни и остали празници, поменути у тачци 1. § 364. одреде као дани, када ће се напустити посеведневни послови и брига живота, и упутити свет, да уз свој физички одмор поклони извесно време и својим религиозним дужностима и осећањима.

Да се то постиге, законодавац никако није могао мислити да ће бити довољно, ако забрани да се радње и дућани — (зграде) држе затворени. а да је слободно пред овима, на улици, ван села, изнети алат и робу, па радити или пазаривати.

Импутирати законодавцу такву малолетност и непромишљеност, значи нанети му увреду.

Према овоме, значај § 364. кр. закона, никако се не сме сузити онако, како је то учинио првостепени суд, јер би то значило свесно дозволити изигравање закона.

Кад је суд ипак дао такво значење овој законској одредби он је, по мишљењу уредништва, учинио то само зато, што је у овом конкретном случају и општински суд и сувише строго примењивао закон, не осврћући се на то, да је осуђени био нагнан да ради неоодољивошћу потребе да се поштански коњи поткују, како се саобраћај не би прекидао.

У овом једном случају, могао је, видимо, првостепени суд овако схватити значај § 364, да би ублажио строг и скоро неоправдан поступак тога суда, али уверени смо, он то неће учинити у оним случајевима, где не стоје овакве побуде.

Према томе, општински суд нека кажњава свакога оног, који горњих дана држи радњу или пазарује ма где у селу или атару овога, јер је то забрањено поменутом законском одредбом.

За оне, који покушавају да очигледно изигравају закон на тај начин, што ће радити ван зграде у којој иначе редовно раде, или што ће робу изнети из свога дућана и продавати је по улицама или ван села, треба се помоћи и законом о радњама, а евентуално и законом о сеоским дућанима.

Не треба никад са положаја власти намерно чинити пакости или незаконности, али против оних, који су склони да изигравају законе, треба употребити све законске мере у најпунујем њиховом значају.

II

Основна школа кленовачка, у срезу крајинском, службеним својим актом пита:

„Учтиво се моли Уредништво за објашњење ниже изложених питања:

Чл. 24. закона о народним школама предвидео је казну за ђачке родитеље, који своје ђачке не шаљу у школу. Школски одбори на основу тога изричу казну. Али општински судови односно председници, као надлежни за наплату изречене казне, према претпоследној алинеји овога члана, где се каже: „Родитељима ученика који плаћају испод 15 див. непосредне порезе, може се новчана казна заменити

затвором или радом на општинским пословима...“ ит.д., свима ђачким родитељима са 15 дин. непосредне порезе замењују новчану казну затвором одн. радом, без обзира на то, да ли се иста може од дотичних наплатити или не. Како је пак цензус казне мали (0,20 дневно), то такви ђачки родитељи имају за 10 месеци школскога рада да издрже 10 дана затвора и да преко целе школске године не шаљу своје ђаке у школу, пошто му се дан затвора рачуна за пет динара, а то је таман казна за месец дана. Овим се упропашћује принцип обавезног школовања.

Да ли је овакав рад општинских судова правилан, т.ј. да ли је правилно заменити новчану казну затвором или радом свима ђач. родитељима са непоредном порезом испод 15 динара, без обзира на то, да ли се иста може од њих наплатити или не?

Кад је законодавац ставио: „*може* се новчана казна заменити затвором или радом“ да ли није имао на уму само оне, од којих је апсолутно немогуће наплатити изречену казну?

С овим не треба да се користе и они, који су иначе доброг стања, али им непосредна пореза мала.“

— На ово питање одговарамо:

Има доста света, који не схвата значај школовања, па зато нерадо даје своју децу у школу.

С обзиром на ово, законодавац је унео у чл. 24 казну родитеља или староца за све ђачке неоправдане изостанке, место да казни саме ђаке.

На овај начин он је мислио да омогући систем обвезне наставе.

И ако су казне незнатне, ипак би се могли очекивати повољни резултати ако би оне разумно биле изрицане а нарочито извршаване.

Самим тим, што је законодавац условио прво новчану казну, он је знао, да она јаче погађа наш сељачки свет од казне затвора, па зато увек треба гледати да се она и изврши онако, како је изречена.

Само у овим случајевима, где би извршење новчане казне било од осетне штете и злих последица по ђачке родитеље, треба замењивати новчану казну казном затвора.

Зато је, управо, законодавац и условио: да се казна „*може*“ али не мора заменити и код оних, који плаћају испод 15 дин. непосредног пореза, те се по томе убрајају у сиромашније људе.

Општински председници треба да схвате намеру законодавца, па да при извршењу осуда ђачких родитеља одговоре овој намери.

III

Суд општине ужичке, службеним својим актом пита:

„Тариф. Бр: 377 закона о таксама прописано је, да општински судови, у корист своје касе, наплаћују: за извршење сваке пресуде или решења према вредности од сто динара 3 динара. Напоменом код тога тарифног броја казано

је: да се ова такса наплаћује из новаца добивених по извршењу пресуде или решења.

Моли се уредништво за објашњење: Пада ли ова такса на терет повериоца, или дужника, и како се она има наплаћивати?

— На ово питање одговарамо:

Такса, о којој говори тачка 377. таксене тарифе, пада на терет дужника, јер се она наплаћује првенствено из новаца добивених продајом, а поверилац, у колико због овога остане ненамирен, има права тражити ди се намири продајом остале имовине дужника.

IV

Деловођа општине града Пирота пита: Молим уредништво, да у Полицијском Гласнику изволи објаснити:

Да ли се, према изричној одредби чл. 27 ђ. закона о општинама, да је азбучни гласачки списак сталан, могу у току године у исти увести државни чиновници и други, који буду са службом премештени, по чл. 17 пом. закона, или не?, јер, као што се види, ова два члана стоје у контрадикцији?“

На ово питање одговарамо:

Члан 27 ђ. закона о општинама јасан је и одређен.

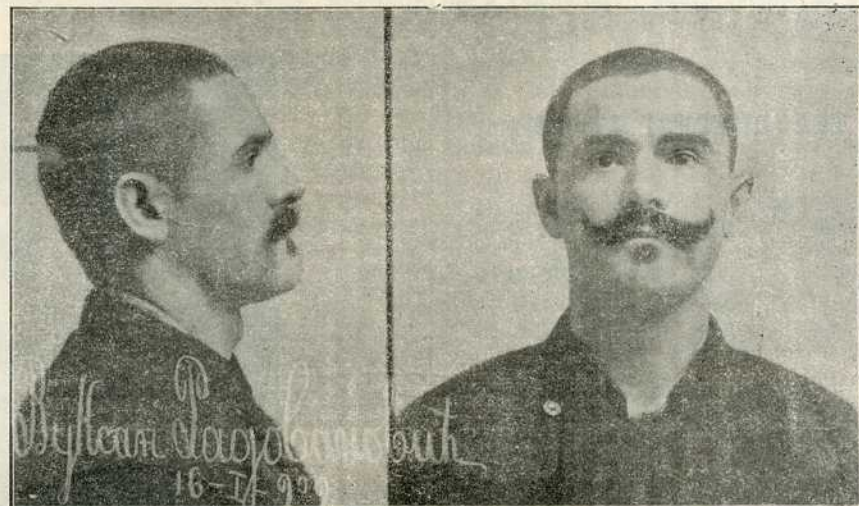
По њему се нико не може увести у гласачки списак у току године па ни чиновници и остали о којима говори чл. 17 истог закона.

Према овоме, чл. 17 има се тако разумети, да се именована лица пријављују ради тога, да буду уведена у списак за наступајућу годину.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Вуксан Радовановић, одметник, из Свињашта, среза косаничког, чију слику износимо,

није се у остављеном року предао властима, те га је стога начелство округа толичког решењем својим од 25. прошлог месеца Бр. 8728 огласио за хајдука, и уценило са 500 динара, која ће се сума издати ономе који га убије, ухвати или власти прокаже.

Вуксан је стар 26 год., омален, дуга лица, косе, бркова и очију црних; на трећем зглобу левог домалог прста има белегу од посекогине у облику криве линије величине 1 см., а на левом образу, одмах више горње ивице уха, маадеж у величини зрна од сочива.

ПОТЕРЕ

Милош Милинковић, кројачки кафа, родом из Вуковара у Аустро-Угарској, извршио је више крађа и утаја својој газди Николи Станимировићу, из Шапца, па побегао.

Он је стар 26 година, раста средњег, у лицу смеђ и доста црвен. Ради лакшег проналазак износимо му и слику.

Ухваћеног треба притворити и известити начелство округа подринског, с позивом на његов акт Бр. 18088.

Илија Петровић, осуђеник пожаревачког казног завода, побегао је 28. прошлог месеца из Љубичева, где је био на раду. Родом је из Кобиља, среза маавског, стар 18 год., средњег стаса, смеђе косе, чепа мала, образа округлих, без браде и бркова.

Акт управе пожаревачког казног завода Бр. 3414.

Васа Арсовић, пекарски момак, из Ниша, 31. прошлог месеца, украо је 200 динара у разној монети, и побегао. Стар је 19 до 20 год., веома висок, у лицу цун, глават, црномањаст.

Депеша начелства округа нишког Бр. 26342.

Миливој Томић, из М. Крчмара, одговара код начелника среза лепеничког за опасну крађу, али је од дужег времена у бегству. Стар је 30 год., раста високог, у опште промањаст; на трбуху има белегу од посекотине; у одељу је сукненом.

Депеша начелника среза лепеничког Бр. 26427.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналазка стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеше.

КРАЂЕ СТОКЕ

Животи Исаковићу, из В. Крсне, ноћу између 28. и 29. прошлог месеца, украден је један коњ, длаке зелене, са жигом „К“, матор 9 год., а Спасоју Лукићу, из истог села кобила длаке мрко-доратасте, матора 12 год., са жигом „а“.

Депеша начелника среза јасеничког, округа смедеревског Бр. 24020.

Животи Милојевићу, из Луковице, украдена су 28 прошлог месеца два вола: један длаке беле а други шарене, оба матора по 5 год. и без роваша.

Депеша начелника среза ресавског Бр. 22921.

Владимиру Наумовићу, кафеџији из Београда, нестала је кобила матора 4 године, длаке доратасте, на врату има белегу од опекотине, без роваша, омалена. Сопственик држи да су му је украли неки Цигани — џамбаси.

Акт Управе града Београда Бр. 33245.

Станку Цакићу, из Страже, нестала су 21. прошлог месеца два вола: један длаке беле, матор 5 год., а други длаке зелене, матор 4 год., оба без роваша.

Депеша начелника среза јадранског Бр. 28802.

Обраћа се, најпаче свима полицијским и општинским властима на ове покраје.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Милорад - Миша - Пузовић, бивши шегрт плосерски, родом из Ужица, стар 17 година, средњег раста, у опште смеђ; **Добросав Ј. Петровић**, звани „Јелац“, бивши шегрт обућарски, родом из Ужица, стар 29 година, средњег раста, сувоњав, мале главе, боје смеђе, погледа намрштеног и **Миливоје Остојић**, звани „Зељић - Ванбрак“, без занимања, родом из Ужица, стар 19 година, средњег раста, у лицу пун, у опште плав, повећег мало кривога носа, када говори муца, ноћу између 9. и 10. септембра тек. год. извршили су опасну крађу Илији Жиловићу, абацији из Ужица, и по извршеној крађи побегли. Похватани су 16. октобра тек. год. у Ваљеву. За време бегства 11. октобра тек. год. у вече извршили су

опасну крађу у Краљеву, Фрањи Лешетићком, сајдији ондашњем.

Пошто је доста вероватно, да су именовани за време бегства извршили још које кривично дело, то је начелство округа ужичког актом Бр. 10318 молило, да им изнесемо фотографије у листу, те да би остале власти могле

је родом из Губеревца, среза орашког, где има оца Видоја и матер Босиљку, и да је по занимању механичар, који је занат изучио у Гођевчевој фабрици.

На молбу загребачке полиције. Управа града Београда проверавала је истинитост ових „Ненадових“ исказа, па је утврдила, да он никад

видети и њему што пре јавити: да ли је ова мала банда крађиваца извршила још које кривично дело? У овом случају акта истраге треба послати поменутом начелству, код кога се она налази под истрагом и у притвору због више опасних крађа.

Лице, чију слику износимо, ухваћено је и ухапшено у Загребу као посве сумњиво.

није био у Гођевчевој фабрици и да се тамо о њему ништа не зна.

Да би се утврдио идентитет овог лица, износимо му, на молбу Управину, фотографију, и позивамо све полицијске и општинске власти — а приватна лица умољавамо — да што пре доставе или Управи или овом Уредништву податке о његовој прошлости и његовом иден-

На саслушању код тамошње власти изјавило је: да се зове „Ненад Брановић“, да титету. Пошто је „Ненад“ у притвору, то са овим треба похитати.